

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Մատենական աշխատելու ու ծխոտելու գիրք և աշխատելու հերթին :

Ֆիրմաքոնտանը մատեղենը աղոտելու ու ծխոտելու գիրքին կերպ մը ունին, որուն համար 48 ժամ բաւական է :

Զրին մէջ լուծէ այնչափ աղբորակ (Հիւկունիւն) որչափ որ միուր աղոտելու համար սովորաբար կը գործածուի : Աղբորակին լուծուելէն ետև գիր առ ջրին մէջ ուղած միսդ, ու մազմազ կրակի վրայ թող որ քանի մը ժամ եփի, ինչուան որ բոլոր ջուրը եռալով հատնի : Այս ատեն հանէ միսդ ու քսանը ըրութամ ծամ ծուխի մէջ կախէ, որով այնափեսի ախորժելի համ մը կ'առնու, և այնակէս կը պնդանայ ու կը կարմինայ՝ որ ամեննեին տարբերութիւն մը ըունենար համպուրկի ծխոտած մատեղենին՝ որն որ շինելու համար շաբաթներով աղի մէջ կը պահէն :

Այս գիրքին գործողութեամբ կրնաս նաև միուր աղջրել (առանձնութա) առանց ծխոտելու :

Սառած յուիլ է իւլու արեն չժողուածելու հերթ :

Թե՛ս որ առանց զգուշութեան սառած ձուկը եփելու գնես, սաստիկ ցրտութեան վրայ գալով տարբ՝ ձուկը կը ճամթռափ և կը փարատի, կ'անպետանանայ՝ և իր համն ալ կը կորսնցնէ : Այս բանէս զգուշանալու համար պէտք է կամաց կամաց ձըկան տաքութիւն հաղորդել այս կերպով . գիր սառած ձուկդ պազ ջրոյ մէջ, որ ձուկը սկսի կորսնցընել իր սառածութիւնը . բայց հինգ վեց վայրկենէն ետքը ձուկը լուալով պէտք է ջուրը փոխել . այսպէս երկու իրեք անդամ ջուրը փոխելեդ ետքը՝ ձուկին սառածութիւնը կ'անցնի, և կրնաս ուղածիդ պէս եփել :

ԲՆԱԲԱՆԱԿԱՆ

Եւլուագուան իւնուբանունիւն :

Ֆիրմաքոնրթի օրագրին մէջ զարմանալի գիւտ մը կը պատմուի . “ Այս օրերս, կ'ըսէ, ձինեւրա հասաւ Պ. Ֆիլիփս, որ նոր գիտութիւն մը հնարեր է, զորն որ ինքը Ելեքտրա-կենսաբանութիւն է, կամ Ելեքտրական կենսաբանութիւն կ'անուանէ . և շատ անդ իր գործերը յաջողութեամբ կատարեր է : Պ. Ֆիլիփս Ելեքտրականութեամբ մի և նոյն Երևոյթները կը ցուցընէ որ և իցէ մարդու վրայ, ինչ որ մագնիսացունողք կենդանական մագնի-

սականութեամբ մագնիսացեալ մարդկանց վրայ կը ցուցընէն . իրեն ըրած պատրաստութիւնները պարզ են . և իր ըստածին նայելով թէ որ մէկը ֆի. վիժու քանի մը պատրաստած նիւթերուն ծանօթ ըլլայ՝ կրնայ ինքն ալ ամենայն յաջողութեամբ կատարելու :

Օրագրաց ըստածին նայելով, մարդուս բնակն կազմութեանը վրայ ազդուութիւն ունի . օրինակի համար, Ելեքտրականութեամբ զմարդու որ և իցէ գրգի մէջ անշարժ կը կեցնէ, այնակէս որ Ելեքտրաց աղանդ ուղած ալ չկրնարի իր դիբքը փոխել . լեզուն կը կապէս, մարմնոյն անդամներուն շարժումն կու առյ. և մինչեւ որ Ելեքտրականութիւնը չգտնիլի զարմանալին է, որ մարդուն մասաւորական կարութեանց վրայ ալ կ'իշխէ . Ելեքտրականացելոյն իշուղութիւնը կը վեցընէ ու նորէն կու տայ, այսինքն բան մը յանկարծ միաքը բերել կու տայ, ու նորէն յանկարծ կը մուցընէ . այբուբենին առաջ նառագընէն մուցընէլ, իսկ մէկանոնք կարգաւ ըսել կու տայ. իր անունը կը մուցընէ, այնպէս որ որչափ ալ մատածէ՝ չկրնար միաքը բերել. և այս ամէն թէ մատաւորական և թէ արտապին գործողութեանց մէջ Ելեքտրացեալը բոլորովն ըզգաստ է ու խելքն ալ գլուխը : Բայց մենք ասգիւտին սառուգութեանը չենք կրնար վկայել. մանաւանդ մասաց վրայ բանեցուցած զօրութիւնը յայտնի խելք գէմկ'երւայ . որ է իր ուղած բառը մոռցնելատալ Ելեքտրացելոյն : Բայց եթէ իրաւ ալ ե. զած ըլլայ, ասով կ'երևայ մարդուս տկարամութիւնը, որ մարդկային բնութեան սքանչելի կաշ մուածքին վրայ այսպահ երկար զննութիւններով խելք հանցընել չկրնալուն եան, բնութեան վնաս հասցընելն ալ իրեն պարծելու նիւթ կը համարի :

Անոնիու Հայու :

Գ. Ծ. Դ. Կ. Ա. Յ. Ն որակիրթ տարրալոյժ մը միաքը գրեր էր որ սոկի շինեւր կերպը գտեր է, ու այս բանս իրեն նիւթ առնելով կը պարծենար : Այս մարդու լսելով թէ կ'եռն ժ պապը նորահնար ճարտարները կը յարգէ և կը վարձատարէ, մեծ յուսով մը կ'ելլայ պապին առնելով կը տնկուի, ու կը սկսի երկայն բարակ ու գարձուդարձ կերպերով պատմել իրեն գիւտը, ըսելով թէ ալ ասկէց վերը առատ սոկի պիտի ունենանք : Պապը այս իրեն կերպերէն և խօսակցութենէն կ'իմանայ որ շատա. խօսին մէծն է . ուստի իրեններուն հրաման կու տայ որ ՚ի վարձ այս տարրալութիւն ճարտարութեանը տան անոր պարապ մեծ պարկ մը, ու ետքը կը գառնայ կ'ըսէ . “ Ա՛լ սոկին գտնալէդ վերը, քեզի մէկհասիկ հարկաւոր բան այս պարկն է որ հանածդ մէջը լեցընես ու վայելես , ” :